

Listek.

Listi slovenskega pesimista.

V.

Gospod urednik! Že zadnjikrat sem omenil, da danes pač vsakdo toži, bodi že vsled premajhne ali celo slabo organizirane plače, ali vsled kake premajhne remuneracije, ali pa — iz dolgega časa. Ko bi sploh kaj verjel vremenskim in prihodnosti pre-rokom, trdil bi lahko, da je letos, ne pa 1886. ono leto, kakor pravi stoletna »pratka«, da »takrat bo vpil ves svet gorje!« Tudi mi učitelji smo do sedaj tožili o slabih plačah. Bilo je toliko lamentacij, povem Vam, gospod urednik, da sem jih skoro sit, če tudi nam sploh niso nič zalegle. Kakor kaže, bomo še jedini, dokler nas zopet ne doleti kakšna »kost«, ker bo treba še moledovati zanjo. A predmet o našem materialnem stanju, za prave tožbe in jeremijade o slabih plačah se mi zde že tako vsakdanje kot dolgočasnim ljudem pogovor o vremenu, zato sem sklenil tole reč vendar pustiti, ker se človek tudi dobrote naveliča. Isto svetujem tudi drugim. S praznim ro-potanjem ni nič. In baš mi listkarji in podlistkarji imamo podedovani privilegij, da mnogo govorimo in malo povemo. Ta privilegij je nam to in še več kot pesnikom »licentia poetica«. Popolnoma neupravičeno si laste to prednost tudi nad — listkarji, in jaz bi vsacega, ki le tako nekam ongavi in kvasi, kar po prstih krenil, če bi ga le mogel. Resno in samosvestno treba potrkati tam, kjer se nam mora od-preti.

Zdaj pa o naših plačah »amen«.

Gospod urednik! Oni dan sem prišel iz Trsta zdrav in — vesel. Tudi truden nisem bil preveč, dasi mi še danes ne more v glavo, zakaj so nas »zavlekli« baš na oni hrib »pod gradom«. Res lepi so prostori pri »Bergerji«, a tudi pluća in noge morajo biti za-varovane za precejšnjo vsoto, da jih človek napreže na ono višavo. Sicer sem nekaj slisl o vzrokih, ver-jamem pa ne vsega. Ko sem stopal po tistih vrazjih stopnjicah, spomnil sem se legende, katere g. Kosi sigurno ni še napisal. A po tako sitni poti mora človek pač tudi kaj primerne misliti. Legenda je pa taka-le: Gospod in sv. Peter sta hodila po svetu. Nekdaj srečata dva drvarja, ki sta nosila precejšnji bremen. Jeden je zaupno molil, da bi mu Bog breme zlajšal, drugi je pa klet na vse pretege. Peter se obrne k učenemu Mojstru in pravi: »Gospod, daj, daj, pomagaj!« — »I, kaj meniš, Peter, kateremu treba pomagati?« prša Zvečar. »I, no, tistemu, ki

molí.« — »O pojdi, pojdi! Ta, ki molí, ne počenja nič slabega. Onemu moram pomagati, da neha kleti«, pouči Gospod Petra, ki je tako mislil, kakor mi Slo-venci. —

Prišel sem torej srečno iz Trsta, poln najslajših spominov, najlepših načrtov, najkрасnejših sanj, naj-bujnejših nad. Toda nekaj dnij potem se je skoro vse razkadilo in misliti sem začel o — nirvani. Pač čuden človek, mislili si boste in rekli: Ta jo pa le najde, da nam potem razklada svojo črnoglednost. Tega mi menda vendar nikdo ne zameri, da imam tudi jaz svoje posebnosti, saj jih ima vsakdo. Že Jurtič pravi nekje, (pa ne v povesti »Bela ruta, bel denar«) da, ko bi tega ne bilo, potem bi bili vsi ljudje same kopije. — Začel sem torej o nirvani, a ne o tisti nirvani ali neobčutnem stanju, kamor nekda preide prasnov, kakor uče nekateri, če tudi jim jaz ne verjamem. Premišljal sem ob oni nirvani, kamor prehajajo naši sklepi, naši trdni nameni potem, ko so se ohladili z razgretimi možgani. Gospod urednik! V to nirvano pa jaz verujem brez vsakršnih razprav o budizmu, v to nirvano verujem, ker jo preživo čutim: Prijateljski smo se pozdravili pri tretjem zboru »Zveze«, ki nam mora biti ideal Slovenije. Z nekim svetim strahom segel sem v roko prijatelju Volariču, z veseljem in ponosom sem pozdravil ljubko Marico. Res, redko je tako snidenje, a toliko bolj prirčno, ker se imenovani naši zvezdi vedno bolj odlikujeta na obzorji narodne naše umetnosti. Veliko mora čutiti skladateljovo srce, da vlije svoje čute v tako krasno pesem kot je »Pogovor z domom«. Niance te pesmi so zajedno odmev vsacega domorodnega srca. Res nas je navdušila, živo navdušila, elektrizirala Volaričeva skladba »Pogovor z domom«. In dične naše novelistinje kdo ni želel osebno poznati? Nobeden si ne more kaj, da se ne bi spominjal, zroč nje brhko osebnost, tudi njenega idealnega poleta v izbornih novelah. Torej tam globoko čustvo, srčna ljubezen do doma, tukaj vzvi-šeni idealizem, ki mora oživljati nam ves pozemeljski tek, le to dvojje da bi vsakdo ohranil in hranil v svojem srcu, pa bi bil vspeh III. občnega zbora še brez konca sijajnejši. Toda nirvana, nirvana. V tre-notku smo navdušeni, kar v ogenj bi šli za te sve-tinje, a le malo časa treba in vse je pozabljeno, kakor dim zgine v zrak brez sledu. Le spomin ostane, spomin srečnih trenutkov in pa tega, da je slovensko učiteljstvo — solidarno. Za to je vesel celo

Vas

pesimist.